

616-083

G 49

GHID ÎN ÎNGRIJIRI PALIATIVE

GHID ÎN ÎNGRIJIRI PALIATIVE

(cu particularități în TB, HIV, pediatrie)

764227

Universitatea de Stat de
Medicină și Farmacie
«Nicolae Testemițanu»
Biblioteca Științifică Medicală

SL3

CHIȘINĂU - 2017

CUPRINS

Introducere.....	11

Capitolul 1

Informații de bază despre îngrijirile paliative.....	13
1.1. Rolul îngrijirii paliative	15
1.2. Principiile generale ale îngrijirii paliative	16
1.3. Tipuri de îngrijiri paliative	17
1.4. Instituțiile și personalul care acordă servicii de îngrijiri paliative	18
1.5. Beneficiarii îngrijirii paliative	19
1.6. Actele normative care reglementează îngrijirile paliative în Republica Moldova	20

Capitolul 2

Diagnosticul și tratamentul durerii.....	21
2.1. Definirea durerii	23
2.2. Diagnosticul durerii.....	23
2.3. Durerea la pacienții infectați cu HIV	24
2.4. Diminuarea și tratarea durerii	25
2.4.1. Reguli generale de administrare a medicamentelor pentru controlul durerii.....	25
2.4.2. Tratamentul cu analgezice în dependență de intensitatea durerii	25
2.4.3. Instrucțiuni pentru pacient, rude sau însoțitor în cazul tratamentului cu analgezice	28
2.4.4. Mituri despre tratamentul cu opioide.....	29
2.4.5. Efecte adverse la administrarea medicației opioide	32
2.4.6. Administrarea opioidelor în insuficiența renală și hepatică.....	34
2.4.7. Adjuvanți coanalgezici în tratamentul durerii cronice	35
2.4.8. Abordări non-farmacologice pentru controlul durerii.....	36
2.4.9. Seringa-automat utilizată pentru tratamentul durerii cronice	37
2.4.10. Blocadele nervoase în durerea de plex.....	39
2.5. Dureri specifice și tratamentul lor.....	40
2.5.1. Durere osoasă	40
2.5.2. Dureri abdominale.....	41

2.5.3. Dureri rectale.....	41
2.5.4. Durere neuropată	41
2.5.5. Crampe musculare	43
2.5.6. Acutizarea durerii pe fon de medicație (Puseu dureros)	43

Capitolul 3

Tratament simptomatic	45
3.1. Recomandări pentru efectuarea unei evaluări complexe a stării pacientului:	47
3.2. Îngrijire și tratament în cazul simptomelor digestive	47
3.2.1. Halitoza (miros neplăcut din cavitatea bucală)	47
3.2.2. Xerostomia (gura uscată)	48
3.2.3. Stomatita	50
3.2.4. Candidoza orală.....	51
3.2.5. Disgeuzia (modificările gustului)	52
3.2.6. Greața și voma.....	53
3.2.7. Ocluzia intestinală.....	57
3.2.8. Anorexia	58
3.2.9. Diareea	59
3.2.10. Constipația	61
3.2.11. Stoma.....	62
3.2.12. Fistula.....	64
3.2.13. Ascita.....	64
3.3. Simptome respiratorii.....	66
3.3.1. Dispneea	66
3.3.2. Tusea	69
3.3.3. Sughițul	70
3.4. Îngrijire și tratament în cazul simptomelor neurologice	72
3.4.1. Hipertensiunea intracraniană.....	72
3.4.2. Convulsii.....	73
3.4.3. Compresia medulară	74
3.5. Îngrijire și tratament în cazul simptomelor psihice/psihologice.....	75
3.5.1. Depresia	75
3.5.2. Anxietatea.....	79
3.5.3. Insomnia.....	81
3.5.4. Somnolența	82
3.5.5. Demența.....	83

3.5.6. Delirul.....	83
3.5.7. Agitația terminală.....	86
3.5.8. Slăbiciunea/fatigabilitatea.....	87
3.6. Simptome hematologice	88
3.6.1. Hemoragia	88
3.6.2. Hematemeza acută, melena proaspătă, sângerarea vaginală.....	88
3.6.3. Hemoptizia.....	89
3.6.4. Anemia	90
3.6.5. Hemoragia	91
3.6.6. Hipercalcemia	92
3.7. Îngrijire și tratament în cazul simptomelor țesutului cutanat.....	93
3.7.1. Erupții cutanate	93
3.7.2. Escare	95
3.7.3. Limfedem.....	96

Capitolul 4

Particularități ale îngrijirii paliative la pacienții cu TB	99
4.1. Rolul îngrijirii paliative în controlul TB	101
4.2. Îngrijirea paliativă clinică a pacienților cu TB	102
4.2.1. Durerea.....	102
4.2.2. Greața și voma.....	103
4.2.3. Dereglări de glutiție și tuse	103
4.2.4. Droguri și efecte secundare.....	104
4.2.5. Transpirații nocturne	104
4.2.6. Suport nutrițional	104
4.2.7. Sănătatea familiei și a îngrijitorilor	104
4.3. Controlul infecției	104
4.4. Igiena tusei.....	106
4.5. Comportamentul rudelor și al persoanelor apropiate în cazul îngrijirii paliative a bolnavului TB.....	106

Capitolul 5

Particularitățile îngrijirii paliative la copii.....	109
5.1. Principii de bază în îngrijirea paliativă pediatrică.....	111
5.2. Importanța și rolul îngrijirii paliative pediatrică.....	111
5.3. Asemănări și deosebiri dintre îngrijirea paliativă a copiilor și cea a adulților	112
5.4. Criterii de eligibilitate a pacienților-copii pentru îngrijiri paliative.....	113

5.5. Durerea	114
5.5.1. Evaluarea durerii la copii.....	115
5.5.2. Tratamentul farmacologic al durerii.....	122
5.6. Tratament simptomatic.....	126
5.6.1. Dispneea	126
5.6.2. Tusea	128
5.6.3. Sughitul	128
5.6.4. Voma și grețurile	129
5.6.5. Reflux gastroesofagian	130
5.6.6. Constipația.....	133
5.6.7. Diareea	135
5.6.8. Pruritul.....	138
5.6.10. Convulsiile	140
5.6.11. Delirul și agitația terminală.....	141
5.6.12. Anorexia.....	141
5.6.13. Anxietatea	141
5.6.14. Traheostoma.....	141
5.6.15. Gastrostoma	142

Capitolul 6

Suport psihologic pentru pacienți și familiile acestora.....	145
6.1. Consilierea psihologică.....	147
6.1.1. Evaluarea psihoemoțională necesită luarea în considerare a următorilor factori.....	147
6.1.2. Comunicarea veștilor triste	148
6.1.3. Consilierea spirituală - parte a susținerii psihologice	152
6.2. Respectarea particularităților culturale în îngrijirea paliativă.....	153
6.3. Îngrijirea muribunzilor	154
6.3.1. Pregătirea pentru deces	154
6.3.2. Participarea	155
6.3.3. Asigurați confortul pacientului	155
6.4. Susținerea rudelor pacientului după moartea acestuia.....	155
6.4.1. Etapele durerii sufletești trăite de persoană după o pierdere greă sunt descrise în literatura de specialitate astfel	155
6.4.2. Suferințe de durată/ nefirești	158